Nové Hamry

Kraj: Karlovarský
Okres: Karlovy Vary
Správní obvod: Karlovy Vary
GPS souřadnice: 50.360047N, 12.719200E
Nadmořská výška: 690 m n. m.
První pís. zmínka: 1654 (370 let)
Počet obyvatel: 341
PSČ: 362 21
Adresa URL: www.novehamry.eu

Historie obce Nové Hamry

Obec Nové Hamry byla založena v 15. století horníky. Své jméno dostala podle nového hamru postaveného pod Dvorským vrchem. Největší rozmach dolování na Nejdecku - kam patřily i Nové Hamry - spadá do éry panování loketských hrabat Šliků. Drželi nejdecké panství bezmála 160 let. Byli velmi podnikaví - pokud šlo o zvětšování jejich majetku. Nebáli se investovat do širokého důlního podnikání, což mimo jiné dokládá i jejich hlavní podíl na založení jáchymovských stříbrných dolů roku 1516. Šlikové vydali několik pokročilých horních řádů a často povolávali do svých služeb báňské odborníky i ze vzdálené ciziny. Cín a železná ruda, těžené v okolí, se zpracovávali přímo v obci.
Vraťme se opět do Nových Hamrů. Cín z dolu Řehoř, ležícího na úpatí Tisovského vrchu, obsahoval vysoké procento stříbra. Ruda se drtila ve třech stoupách. Staré záznamy hovoří o dole svatý Štěpán, Peintlově šachtě a o dole Svatý Michal. Hornictví se zde z větší či menší prosperitou drželo téměř až do 60. let 19. století. Poté bylo dolování pro nerentabilitu ukončeno. Na úbočí Perninského vrchu se nacházel důl na železnou rudu, v říčce Rolavě se rýžoval cín a na jejích březích rostly mlýny, drátovny, pily a hamry se stoupami a kovárnami.
Zajímavé jsou údaje o Soví Huti - sklárně z 16. století, která stávala na místě vrchnostenské hájenky Soví dvůr na Dvorském. Právě zde bylo poprvé sklo obarveno na modro kobaltovou barvou sklenářem Kryštofem Schürerem. Barvení skla šmolkou prokázal archelologický výzkum Karlovarského muzea roku 1994.
Místní drátovna byla jednou z největších v okolí. V polovině 17. století byla ve vlastnictví Petra Wohlmutse, později Wenzela Linkse. V polovině 18. století bylo v Nových Hamrech 50 domů. Obyvatelé se živili částečně hornictvím, dřevařstvím, chovem dobytka a výrobou krajek. Vedle drátaře zde žili povozník obilí, obchodník krajkami, hamerník, mlynář i žebrák. Kostel sv. Jana Nepomuckého byl postaven v roce 1789. Pozornost návštěvníka zaujme rokokové zařízení a varhany z počátku 18. století. Kostelík byl renovován na počátku 90. let 20. století díky německým sponzorům a obětavosti pátera Pražana. Ve 2. polovině 19. století se v Nových Hamrech rozšířila domácí výroba jemných krajek, plechových pocínovaných lžící a perleťových knoflíků. Byla také zřízena velkopila a šindelárna.
V roce 1881 byla postavena železnice z Chodova přes Novou Roli do Nejdku a roku 1899 byla napojena trať přímo z Karlových Varů přes Nejdek, Nové Hamry až do Potůčků a Johanngeorgenstadtu, čímž se stala velkým přínosem pro rozvoj celé oblasti.
Léta 1. světové války byla pro novohamerské dobou bídy a útrap. Ve dvacátých letech nastal obrat k lepšímu. Nové Hamry se staly vyhledávaným letoviskem a místem čilého cestovního ruchu. Rozšiřovaly se stávající průmyslové provozy a vznikala řada dalších. Před 2. světovou válkou zde

pracovala továrna na prádlo, výroba dřevoviny a řada řemeslnických živností. Stinnou stránkou byl po skončení druhé světové války odsun sudetských němců. Mnoho původních obyvatel muselo odejít a s nimi odešly i tradice a folklór krušnohoří. Jejich domy se staly majetkem přistěhovalců z různých částí Čech a Moravy. Někteří z odsunutých německých občanů se dnes vrací a svými dary pomáhají k obnově některých památek - např. už zmiňovaného kostela sv. Jana Nepomuckého.